

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 113/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. februára 2020 zloženého z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Cíbikom, Tomášikova 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sa 69/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sa 69/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na krajskom súde 4. augusta 2017 domáhal určenia neplatnosti a zrušenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 700- 0214020116-GC04/16 a č. 22954-2/2017-BA.

2.1 Podľa tvrdenia sťažovateľa v napadnutom konaní krajský súd dosiaľ nenariadil pojednávanie, a teda je nečinný po dobu viac ako 2 rokov a 6 mesiacov.

2.2 Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uviedol, že 27. decembra 2019 podal sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) sťažnosť na prietahy v konaní. V odpovedi na sťažnosť z 15. januára 2020, ktorej súčasťou bolo aj vyjadrenie zákonného sudcu, podpredseda krajského súdu vyhodnotil sťažnosť na prietahy v konaní ako dôvodnú, ktorá bude predmetom sledovania z hľadiska bezprietahovosti a plynulosti až do právoplatného rozhodnutia veci. Zákonný sudca uviedol, že v napadnutom konaní bola uskutočnená príprava pojednávania a že „... v predmetnej veci vzhľadom k podanej sťažnosti, bezodkladne určí termín jej prejednania...“.

2.3 Podľa názoru sťažovateľa v napadnutom konaní „... ide o predmet súdneho konania, ktorý tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nemožno ho považovať po skutkovej ani po právnej stránke za zložitý a odôvodňujúci trvanie konania v otázke rozhodnutia v dĺžke 2 aj pol roka. Opísaným postupom porušovateľa v namietanom konaní sa objektívne bráni dosiahnutiu a uspokojeniu nárokov sťažovateľa v oblasti sociálneho zabezpečenia. Z vyššie uvedených skutočností podľa sťažovateľa jednoznačne vyplýva, že v tomto prípade došlo k porušeniu jeho základných práv a ľudských slobôd...“.

3. Na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní na krajskom súde vedenom pod sp. zn. 4 Sa 69/2017 porušené bolo a prikáže krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € a úhrady trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Napriek tomu, že základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie, ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti zistil, že krajský súd bol od momentu podania žaloby bezdôvodne nečinný až do vybavenia sťažnosti žalobcu (sťažovateľa), ktorý podal 27. decembra 2019 sťažnosť na prieťahy predsedovi okresného súdu podľa § 62 zákona o súdoch.

14. Tvrdenie sťažovateľa v ústavnej sťažnosti, že „... od podania žaloby (04.08.2017) do dnešného dňa nebolo porušovateľom v tejto právnej veci nielen rozhodnuté ale ani sa nekonalo pojednávanie...“, však nezodpovedá skutočnosti, pretože v čase podania ústavnej sťažnosti (12. februára 2020) krajský súd už vo veci vyhlásil rozsudok (29. januára 2020).

15. Na napadnuté konanie sa použijú ustanovenia zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ktorý je procesnou normou upravujúcou postup

správneho súdu. Povinnosť správneho súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 5 ods. 1 a 7 SSP v spojení s čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15.1 Podľa § 107 ods. 1 SSP predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, ak a) o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania, b) vykonáva dokazovanie, c) to vyžaduje verejný záujem, d) je to na prejednanie veci potrebné, e) ak tak ustanovuje tento zákon. Keďže nebola splnená ani z podmienok pre prejednanie veci na pojednávaní, krajský súd rozhodoval v napadnutom konaní bez pojednávania podľa § 107 ods. 2 SSP a vykonal dôkazy oboznámením sa s dôkazmi, ktoré sa nachádzajú v súdnom spise (§ 124 ods. 3 SSP), pričom rozsudok verejne vyhlásil, o čom musel byť aj sťažovateľ upovedomený (§ 137 ods. 4 SSP).

16. Krajskému súdu treba vytknúť, že v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s požiadavkou na postup súdu bez zbytočných prietáhov, keď bol vo veci viac ako dva a pol roka prakticky nečinný. Nečinnosť potvrdil aj podpredseda krajského súdu v odpovedi, ktorým vybavil sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní (pozri bod 2.2 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Zároveň je však zrejmé, že po podaní tejto sťažnosti podpredseda krajského súdu vo veci sťažovateľa prijal účinné opatrenia na to, aby sa zabránilo vzniku ďalších prietáhov.

17. V prípravnej fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd overením aktuálneho stavu napadnutého konania zistil, že jeho plynulosť bola obnovená. Krajský súd 29. januára 2020 vo veci vyhlásil rozsudok č. k. 4 Sa 69/2017-50, ktorým správnu žalobu sťažovateľa zamietol. Napadnuté konanie sa v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa nachádza vo fáze písomného vyhotovenia rozsudku (§ 139 a nasl. SSP).

18. Na základe uvedené možno konštatovať, že v predmetnej veci uplynul len minimálny časový úsek od času podania sťažnosti na prietahy predsedovi krajského súdu

(27. decembra 2019), vybavenia tejto sťažnosti podpredsedom krajského súdu (13. januára 2020) a vyhlásenia rozsudku (29. januára 2020).

19. Ústavný súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že sťažnosť na prietahy v konaní pred všeobecným súdom, ktorú sťažovateľ adresoval krajskému súdu 27. decembra 2019, bola efektívna a splnila požadovaný účel, keďže následne po uplatnení sťažnosti krajský súd obnovil plynulosť konania smerujúcu k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa a bezodkladne vo veci rozhodol (rozsudok č. k. 4 S 69/2017-50 z 29. januára 2020, pozn.).

20. Účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a preto uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. V súvislosti s vyhodnotením sťažnosti na prietahy adresovanej predsedovi krajského súdu za dôvodnú treba tiež poukázať na to, že ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už uviedol, že skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na prietahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde), pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

22. V nadväznosti na uvedené ústavný súd uzatvára, že ústavná sťažnosť sťažovateľa podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorej namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v napadnutom konaní, bola ústavnému súdu doručená 12. februára 2020, teda v čase, keď mal sťažovateľ vedomosť o verejnom vyhlásení rozsudku č. k. 4 S 69/2017-50 z 29. januára 2020. Hodnotiac daný

prípád podľa všetkých jeho okolností treba konštatovať, že k priet'ahom v napadnutom správnom súdnom konaní došlo, avšak nečinnosť krajského súdu vo vzťahu k doterajšej dĺžke konania nemožno považovať za takú, aby bolo nevyhnutné konštatovať jej neprimeranosť.

23. Nad rámec veci sa žiada poukázať aj na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto práv označeným orgánom verejnej moci ešte mohlo trvať. To znamená, že ústavný súd pri skúmaní porušenia označeného práva zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o jeho porušení (IV. ÚS 226/04, IV. ÚS 202/2010). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (k tomu pozri rozhodnutie vo veci Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

24. V konkrétnom prípade sťažovateľa došlo v napadnutom konaní vyhlásením rozsudku krajského súdu č. k. 4 S 69/2017-50 z 29. januára 2020 k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré nadobudne právoplatnosť doručením účastníkom konania (§ 145 ods. 1 SSP). Hoci právna neistota sťažovateľa bude odstránená až právoplatným skončením veci, možno uviesť, že krajský súd v rámci svojich dispozícií všetky kroky na dosiahnutie právnej istoty sťažovateľa vykonal, keďže po vyhlásení rozsudku pristúpil k jeho písomnému vyhotoveniu.

25. Táto okolnosť v nadväznosti na závery ústavného súdu uvedené v bodoch 13 až 22 odôvodnenia tohto rozhodnutia bola základom pre odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

27. V závere ústavný súd dopĺňa, že ak by ďalší priebeh namietaného konania signalizoval vznik ďalších prietáhov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu